

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
24/295349-2

Vår referanse:
25/5027 - 4

Sted, dato:
Oslo, 24.01.2025

Høringssvar - Forslag til lov om undersøkelsesordning for drap og andre alvorlige saker om vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn mv.

Det vises til høringsbrev av 20. desember 2024 fra Barne- og familiedepartementet, samt brev fra Politidirektoratet av 7. januar 2025 hvor høringsfrist er satt til 24. januar 2025. I brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 10. januar 2025 bes det om særlige kommentarer til økonomiske og administrative konsekvensene for politiet, særlig knyttet til reglene om politiets meldeplikt.

Saker om drap, alvorlig vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn er høyt prioritert av politiet. Sammen med lokale politidistrikt etterforsker Kripos mange av den type saker som er aktuelle for den foreslåtte ordningen. Siden 2015 har politidistriktene vært pålagt å underrette Kripos i alle saker om alvorlig vold mot små barn som blir alvorlig skadet, får varige mén eller dør.¹

Det fremgår av høringsnotatets pkt. 6.1.2 at Kripos i sin høringsuttalelse til NOU 2017:12 *Svikt og Svik* stilte seg kritisk til en fast undersøkelsesordning for gjennomgang av alvorlige saker mot barn. Kripos' vurderinger den gang var at en undersøkelseskommisjon som foreslått ville ha overlappende oppgaver med både tilsynsmyndighetene og politiet, noe som kunne bidra til uklar rolleforståelse med risiko for uheldige konsekvenser.²

For Kripos er det viktig å tydeliggjøre at ansvaret for etterforskning av alle straffesaker, herunder de bestemmelser som er trukket frem i lovforslaget, ligger hos politiet. Det bør ikke være tvil – verken hos publikum eller hos andre myndighetsorganer – om hva som er politietterforskning og hva som er andre undersøkelser. Det bør ikke etableres noen sammenblanding av politiets etterforskning og andre undersøkelser.

¹ Riksadvokatens rundskriv nr. 1/2015

² Høringsnotat pkt. 6.1.2

Kripos oppfatter høringsnotatet dithen at departementet er oppmerksom på dette og legger opp til et tydelig skille for at undersøkelsesordningen ikke skal ende opp med å påvirke eller forringe en politietterforskning. Kripos er enig i de overordnede synspunkter som fremkommer av pkt. 6.1.3 i høringsnotatet knyttet til behovet for en undersøkelsesordning.

Vi vil i fortsettelsen knytte våre kommentarer opp mot de enkelte bestemmelser i lovforslaget.

Til § 1 Formål

Lovens formål behandles nærmere i pkt. 7.1 i høringsnotatet. Kripos støtter ordningens overordnede formål om å forebygge alvorlige hendelser mot barn, jf. pkt. 7.1.1.1.

Slik Kripos forstår høringsnotatet vil undersøkelsesordningens overordnede formål primært være å forebygge gjennom avdekking av systemsvikt med påfølgende forslag til tiltak. Det er således effekten av disse tiltakene som skal forebygge nye straffbare forhold mot barn.

Slik lovutkastet § 1 første setning er formulert, har innholdet store likheter med politiets oppgaver i slike saker. Vi oppfatter imidlertid at dette lovforslaget sikter mot forebygging på systemnivå og i et langsiktig perspektiv. Forebygging er politiets hovedstrategi, og en effektiv forebygging av enkelthendelser må naturligvis skje på et mer operasjonelt nivå - og for saker som gjelder barn - inneholde et nært samarbeid mellom politi, helse og barnevern på individnivå.

For å synliggjøre denne forskjellen foreslår Kripos at formålsparagrafens første setning omformuleres. Som alternativ foreslås:

Formålet med loven er å identifisere og avdekke alvorlig systemsvikt, og gjennom dette bidra til å forebygge alvorlige hendelser mot barn.

Til § 2 Virkeområde.

Kripos er uenig i at virkeområdet skal begrenses til saker som gjelder overgrep og omsorgssvikt mot barn i "i Norge" slik det angis i første ledd. Vi er noe usikre på hvordan den foreslåtte lovtekst skal forstås. I merknadene sies det at kommisjonen - der handlingene er begått i utlandet - kan se på offentlige myndigheters arbeid i forkant av for eksempel bortføring og tvangsgifte. Slik vi ser det er dette ikke helt forenlig med den foreslåtte lovtekst. Viktigere er det at arbeidet for å avdekke systemsvikt for bedre å beskytte barn bør skje uavhengig av hvor de aktuelle handlinger rent faktisk er begått.

Såkalt æresrelatert kriminalitet vil ofte kunne innebære at alvorlige overgrep mot norske barn skjer i utlandet. Slike saker etterforskes av norsk politi og spørsmålet om det foreligger en systemsvikt - i forhold til at noen kunne og burde handlet annerledes - er uavhengig av hvor drap eller andre alvorlige handlinger rent geografisk skjer.

Vi mener ikke at alle saker hvor barn dør eller utsettes for overgrep i utlandet bør undersøkes, men mulighetene bør være der, særlig der både offer, gjerningsperson og motiv finnes i Norge. Vi foreslår at formuleringen "barn i Norge" erstattes med "i Norge hjemmehørende barn". Sett hen til at undersøkelser ikke er obligatoriske, men kan iverksettes etter konkret vurdering, kan vi ikke se noen motforestillinger til dette.

Til § 3 Organisering

Kripos er enig i at Helsetilsynet kan ha den best egnede kompetansen til å drifte den foreslåtte ordningen, blant annet ut fra sin kjennskap til de fleste virksomhetene som vil være involvert i undersøkelsene.

Fra høringsnotatet pkt. 6.2 syvende avsnitt hitsettes:

Departementet legger til grunn at organiseringen tar høyde for at arbeidet med undersøkelsene vil kreve tverrfaglig sammensatt kompetanse for å belyse de forhold som skal undersøkes. Helsetilsynet vil også ha behov for kunnskap og kompetanse om andre sektorer og tjenester enn de i dag er overordnet tilsynsmyndighet for, blant annet kompetanse om lovverk og organisering.

Den nærmere sammensetningen i undersøkelsesgruppen synes ikke å være nærmere omtalt i høringsnotatet.

Kripos mener at både politi- og påtalemyndighet bør representeres i undersøkelsesordningen. Politiets informasjonsinnhenting er formåls- og regelstyrt, og politiet har en særegen rolle i å undersøke, ettergå og avdekke informasjon på en objektiv måte.³ Informasjon fra en straffesak, herunder de beslutninger som tas i en etterforskning, må leses og forstås ut fra de rammer og det regelverk som gjelder for etterforskningen. Vi mener erfaring og kunnskap fra etterforskning er nødvendig for å se svakheter i systemer, regelverk og samhandling, og hvor det er rom for forbedring.

Til § 4 Oppgavene til Statens helsetilsyns undersøkelsesordning

Under merknadene til § 4, fremgår det på s. 56: ⁴

Det følger av første ledd at undersøkelsene Helsetilsynet utfører etter denne loven skal utrede hendelsesforløp, årsaksfaktorer og årsakssammenhenger knyttet til drap og alvorlige saker om vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn.

Etter Kripos' syn er denne beskrivelsen lik politiets oppgaver ved etterforskning av de aktuelle straffebudene. Etterforskningsansvaret ligger til politi og påtalemyndighet.⁵

Kripos ønsker å presisere viktigheten av tydelig rolleavklaring, hvor Helsetilsynet ser på de bakenforliggende og systemavhengige faktorene, herunder relevante rammer og regelverk, med utgangspunkt i den informasjon som fremkommer fra blant annet straffesaken. Helsetilsynet skal ikke etterforske straffesaker og det må ikke oppstå uklarheter omkring hva som er en politietterforskning og hva som er informasjonsinnhenting som del av en undersøkelsesordning.

Departementet har bedt om høringsinstansenes synspunkt på hvilket av de tre alternativene i lovutkastet § 4 fjerde ledd som bør lovfestes.⁶

Formålet med ordningen tilsier etter vårt syn en helhetlig gjennomgang, som krever grundig undersøkelse av sakene, systemene, tilgjengelig regelverk, samhandling mm. En slik gjennomgang fremstår mest hensiktsmessig å gjennomføre når ordningen sitter med alle sakens tilgjengelige og/eller nødvendige opplysninger. De mest fullstendige opplysninger fra en straffesak vil foreligge når den er strafferettslig avgjort.

³ Riksadvokatens rundskriv om etterforskning nr. 3/1999

⁴ Høringsnotat s. 56

⁵ Straffeprosessloven § 225 første ledd

⁶ Høringsnotat pkt. 7.2.2.3

Fordelene ved en så godt opplyst sak som mulig fremgår også av departementets egne vurderinger under pkt. 7.2.2.4 *Kriterier for utvelgelse av saker* hvor det står at det kan være utfordrende å identifisere systemsvikt og læringspotensial ved mottak av kun en melding. Godt opplyste saker, for eksempel der det foreligger tilsynsrapport eller dom, vil også gi gode forutsetninger for å identifisere aktuelle saker og tema.⁷

Undersøkelsesordningens organisering, arbeidsform og planlagte rapportering slik denne er skissert under pkt. 7.3.2 i høringsnotatet, tilsier at det normalt ikke vil foreligge et slikt tidspress som krever oppstart før saken er avgjort.

I tillegg ser dette alternativet ut til å svare til den avgrensning som er foreslått for Statens kommisjon for partnerdrap.⁸ Kripos er enig i at det kan være uheldig dersom undersøkelsesordningen og Partnerdrapskommisjonen finner grunn til å undersøke samme sakskompleks, men undersøkelsene igangsettes til ulikt tidspunkt.

Etter vårt syn må tidspunkt for igangsettelse av undersøkelse også ses i sammenheng med at ordningen legger opp til selvstendig informasjonsinnhenting, jf. lovforslag §§ 8 og 9, og varsling om igangsatt undersøkelse, jf. lovforslag § 7, og den betydning dette kan ha for en pågående straffesaksbehandling.

På denne bakgrunn mener Kripos at ingen av de tre foreslåtte alternativer er optimale. I valget mellom disse ville vi valgt alternativ 3. Det er etter vår oppfatning den prinsipielt beste tilnærming, men den vil – i den unntaksfrie form den er foreslått – kunne virke svært uheldig i enkelte saker. Mange alvorlige saker, for eksempel drap med ukjent gjerningsmann, kan være under etterforskning veldig lenge. Det vil da kunne være svært uheldig at arbeidet med å avdekke og rette systemfeil må vente. Det vil heller ikke alltid være samsvar med grunnen til at etterforskningen ikke ferdigstilles og de forhold som er relevante for kommisjonen. Av den grunn må det være en unntakshjemmel. Kripos foreslår at alternativ 3 suppleres med å tillegge "med mindre påtalemyndigheten samtykker i dette" etter "strafferettslig avgjort". Tilsvarende ordning bør skje i forhold til tilsynsmyndigheter, men Kripos antar at terskelen her bør være vesentlig lavere.

For det tilfellet at departementet vil gå videre med alternativ 1, vil vi bemerke at den avklaring det henvises til må gjøres med "påtalemyndigheten" (i praksis den påtaleansvarlige på saken), ikke "politiet".

Til § 5 Rapportering

Kripos bemerker at offentlige rapporter skal anonymiseres og støtter utvalgets merknader til § 5 om at rapportene må være tilstrekkelig anonymisert slik at personer sakene omhandler ikke blir identifisert. Det er i denne sammenheng viktig at det tas i betraktning koblingsfaren knyttet til hvilken informasjon utenforstående kan ha fra andre kilder, som for eksempel opplysninger som blir kjent som ledd domstolsbehandlingen av den aktuelle straffesaken eller mediasaker. For saker omtalt i media kan reell anonymisering være vanskelig, endog umulig å oppnå. Alternativt kan det vurderes å lage en offentlig versjon av rapporter der eventuelle identifiserende opplysninger er fjernet, og en versjon unntatt offentlighet som ikke er beregnet på publisering, men til bruk for berørte etater mv.

⁷ Høringsnotat pkt. 7.2.2.4

⁸ Høringsnotat s. 27

Til § 6 Melding til Statens helsetilsyns undersøkelsesordning om alvorlige saker

Kripos mener at en meldeplikt for politiet bør utformes klarest mulig, slik at det ikke skapes unødig tvil om hvorvidt meldeplikten inntreffer.

Den meldeplikten det legges opp til i lovutkastet § 6 første ledd er etter vår oppfatning for omfattende.

Et uttrekk fra straffesaksregisteret for 2023 på de opplistede bestemmelsene med fornærmet under 18 år gir 2562 unike straffesaker med 3227 unike fornærmede. Det er dermed en risiko for at omfanget av rapporteringen vil bli for stor til at undersøkelsesordningen kan håndtere opplysningene på en forsvarlig måte. For å foreta nødvendige analyser av materialet må man formentlig ha tilgang til straffesaksdokumenter, beslag o.l. Det må derfor vurderes om undersøkelsesordningen vil ha kapasitet til å foreta gode og relevante analyser av sakene som meldes inn. Politiet har oversikt over, tilgang til og kapasitet til å analysere slikt materialet. Politiet har også forsvarlige systemer for lagring og behandling av informasjonen, samt kompetent personell og verktøy for å gjennomføre analyser. Det vil antagelig kreve betydelige ressurser å løfte slike undersøkelser ut av politiet. Forslaget krever etter vårt syn grundige vurderinger opp mot personvern – og datalagringslovverk.

Kripos foreslår derfor at departementet vurderer om det vil være en bedre løsning at det tilføres ressurser til politiet, og at undersøkelsesordningen kan bestille analyse og rapportering på trender knyttet til de nevnte bestemmelsene.

Etter vår vurdering tilsier formålet med ordningen at det ikke gis en uttømmende liste over straffebestemmelser det skal meldes fra om. Et alternativ kan være at politiets meldeplikt etter § 6 første ledd begrenses til saker politiet identifiserer egnet for undersøkelse.

Dersom det legges opp til at politiet og Helsetilsynet i samarbeid skal utarbeide nærmere retningslinjer for hvilke saker det skal meldes fra om, påpeker Kripos at dette er et arbeid som bør prioriteres i forkant av ikrafttredelsen av lovbestemmelsene, slik at kriteriene er klare når meldeplikten inntreffer.⁹

Departementet forslår tre alternativ for når politiets meldeplikt etter forslaget § 6 tredje ledd skal inntre.¹⁰

Kripos foretrekker alternativ 3, men legger til grunn at det må være en melde-rett tidligere, etter de samme vurderinger som anføres i forhold til forslaget til § 4. Også her bør teksten kun henvise til "påtalemyndigheten", ikke "politiet". Politiet kan ikke treffe beslutning om henleggelse, det er en påtaleavgjørelse. De momenter som begrunner våre merknader til lovforslagets § 4 fjerde ledd er overførbare, særlig hensynet til en helhetlig vurdering.

Til § 8 Tiltak for å fremskaffe opplysninger

Det er i merknadene til bestemmelsens første ledd i høringsnotatet vist til at eksempler på opplysninger og dokumentasjon etter bestemmelsens første ledd blant annet kan være "politidokumenter". I politiet skilles det vanligvis på opplysninger inntatt i straffesakens dokumenter, som er omtalt i forslaget § 6 tredje ledd, og opplysninger inntatt i politiets sentrale registre jf. politiregisterforskriften del 11. Kripos antar at også

⁹ Høringsnotat pkt. 8.4

¹⁰ Høringsnotat s. 45

sistnevnte er omfattet av forslaget til § 8 dersom det foreligger relevante opplysninger i et av politiets sentrale registre. Det kan med fordel presiseres i forarbeidene.

Det følger av merknadene til § 8 at fritaket fra taushetsplikt ikke åpner for utlevering av enhver informasjon, men de opplysninger som er nødvendige for at undersøkelsesordningen skal utføre sine oppgaver.¹¹ Hvorvidt nødvendighetskriteriet er oppfylt for informasjonen som vurderes utlevert, vil måtte vurderes konkret av avgiveren i det enkelte tilfellet.¹² Nødvendighetskravet fremgår av bestemmelsens femte ledd. Departementet viser på side 41 i høringsnotatet til at det antas at formålsparagrafen i forslaget § 1 og beskrivelsen av oppgavene til undersøkelsesordningen i forslagets § 4 vil være retningsgivende for nødvendighetsvurderingen. Kripos påpeker at politiet etter politiregisterloven skal gjøre konkrete nødvendighetsvurderinger av hvilke opplysninger som kan utleveres fra politiet. I denne forbindelse er det viktig at anmodninger om opplysninger fra undersøkelsesordningen er tilstrekkelig konkrete slik at det er mulig for avgiver å gjøre en reell nødvendighetsvurdering, og at anmodningene bør presisere dette ut over en henvisning til forslagets §§ 1 og 4.

Forslaget viser til at straffesaksdokumenter skal leveres tilbake når de ikke lenger er nødvendige for undersøkelsesordningens arbeid. Kripos mener det også bør fremgå av lovforslaget hva som skal skje med andre opplysninger etter at arbeidet er avsluttet, herunder bestemmelser om sletting og/eller arkivering. Vi bemerker at for enkelte opplysninger i politiets sentrale registre er det bestemt at opplysningene skal slettes ved tilintetgjøring, se for eksempel politiregisterforskriften § 47-14 første ledd jf. § 16-2 annet ledd nr. 2 for opplysninger inntatt i kriminaletterretningsregisteret.

Til § 9 Adgangen til å forklare seg

I høringsbrevet har departementet særlig bedt om synspunkter på om det er nødvendig med en forklaringsplikt eller om det er tilstrekkelig med en hjemmel som gir adgang til å forklare seg uten hinder av taushetsplikt.¹³

Kripos mener at det er hensiktsmessig med en forklaringsplikt i saker som undersøkes av undersøkelsesordningen. Hvis man ser bort fra de opplysninger som har et særlig vern, som beskrevet i høringsbrevets punkt 8.4, nest siste avsnitt, er det ingen grunn til at politiansatt ikke skal forklare seg for undersøkelsesordningen. Ved å innføre en forklaringsplikt unngår man enhver usikkerhet og tolkningsrom rundt dette.

Til § 10 Barns rett til å uttale seg

Kripos slutter seg til den begrunnelse som er gitt for barns rett til å uttale seg der barnet selv ønsker dette i saker som angår dem.¹⁴

Departementet viser etter vårt syn til relevante kompetansemiljø som kan være utgangspunkt for Helsetilsynets arbeid med å legge til rette for samtaler med barn.¹⁵

Vi kan tilføye at Kripos har fagforvaltningsansvar for avhørsfaget og en egen gruppe som jobber med avhør av barn utsatt for vold og overgrep, herunder barneavhørere med betydelig erfaring og viktig kompetanse. Kripos vil dermed kunne bidra med råd og veiledning i det videre arbeidet med hvordan Helsetilsynets eventuelle samtaler med barn kan gjennomføres.

¹¹ Høringsnotatet s. 61.

¹² Høringsnotat pkt. 8.2.5.

¹³ Høringsnotat pkt. 8.2.5

¹⁴ Høringsnotat pkt. 8.6

¹⁵ Høringsnotat pkt. 8.6

Selv om rammen for samtalene etter foreslått undersøkelsesordning vil være annerledes enn politiets avhør, mener Kripos at det er viktig å ha bevissthet omkring den mulige belastningen det kan være for barn og andre sårbare personer å bli intervjuet/avhørt flere ganger om samme tema, særlig i alvorlige saker som er aktuelle for denne ordningen.

Til § 11 Taushetsplikt

Bestemmelsens første ledd andre punktum gjør unntak fra forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 6 som medfører at Helsetilsynets undersøkelsesordning ikke har adgang til å anmelde eller gi opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller vedkommende kontrollmyndighet etter denne bestemmelsen. Kripos er prinsipielt imot en slik begrensning i lovverket, se kommentar til § 13.

Dersom departementet velger å gå videre med forslaget til unntak fra forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 6 må det understrekes - som det fremgår i merknadene til bestemmelsen - at unntaket ikke påvirker ansatte i undersøkelsesordningens plikt til å varsle i medhold av avvergeplikten i straffelovens § 196 eller meldeplikten etter barnevernsloven § 13-2.

Kripos støtter lovforslagets andre ledd første punktum om at personer som mottar opplysninger med strengere taushetsplikt enn forvaltningsloven, skal følge denne strengere taushetsplikten i sitt arbeid etter denne loven. Politiet har for eksempel en særbestemmelse om taushetsplikt for opplysninger som det "ut fra hensynet til etterforskningen i den enkelte sak, hensynet til spanings- og etterretningsvirksomheten eller hensynet til politiets operative virksomhet og organiseringen av denne er nødvendig å holde hemmelig" i politiregisterloven § 23 annet ledd første punktum. Eksempelvis kan opplysninger i straffesakens dokumenter, eller opplysninger fra politiets sentrale registre, være omfattet av denne bestemmelsen, og det forutsettes at opplysningene beholder sitt vern også etter utlevering/utlån til undersøkelsesordningen. Dette er av særlig viktighet dersom lovforslaget ikke skal inneholde noe unntak fra offentlighetsloven, jf. drøftelsen over, da slike opplysninger da må unntas innsyn etter offentlighetsloven § 13 jf. politiregisterloven § 23 annet ledd.

Unntaket for politiet i fjerde ledd er etter Kripos' mening nødvendig, ettersom politiet er selv best egnet til å vurdere om opplysningene de besitter skal utleveres til andre, og dette må vurderes etter politiets egne hjemler for utlevering av opplysninger i politiregisterlov med -forskrift.

Til § 13 Forbud mot bruk som bevis i straffesak

Kripos er i utgangspunktet negativ til en bevisforbudsregel som kan ha til følge at opplysninger av sentral betydning for oppklaring og iverksettelse av svært alvorlig kriminalitet ikke skal kunne brukes som bevis, jf. også vårt høringssvar av 30. juli 2024 til forslag til lov om statens kommisjon for partnerdrap.

Vi har imidlertid merket oss ordlyden i dette forslaget hvor forbudet knytter seg til den enkelte som gir opplysningene, og kun til opplysninger som gis til Helsetilsynet i forbindelse med undersøkelse av saker etter denne loven, jf. pkt. 8.7.2.

Etter vår vurdering vil det reelle behovet for en egen bestemmelse om bevisforbud til en viss grad henge sammen med ordningens taushetsplikt, jf. § 11. De opplysninger politiet normalt ikke vil ha anledning til å innhente i en straffesak uten etter opphevelse av taushetsplikt er ofte knyttet til opplysninger beskyttet av helsepersonells taushetsplikt.

De opplysninger som innhentes etter §§ 8 og 9 vil være beskyttet av tilsvarende taushetsplikt, jf. § 11 annet ledd. Det kan oppstå noen utfordringer med å harmonere

bestemmelsen om bevisforbud med de foreslåtte unntak i § 11 andre og tredje ledd, samt § 12, selv om underretning etter denne bestemmelsen skal skje innenfor rammene av § 11.

Kripos stiller også spørsmål ved hvorfor det skal være et bevisforbud i straffesaker, men ikke et tilsvarende forbud mot å bruke opplysningene i sivile saker og i forvaltningsaker, hvor jo også utfallet kan ha svært negative konsekvenser for den som gir opplysningene. I forslaget til partnerdrapskommisjonen foreslås det et bevisforbud i både straffe- og sivile saker og det burde være nærliggende å løse dette likt i forhold til begge kommisjoner.

Til § 15 Behandling av personopplysninger

Kripos legger til grunn at behandlingen av opplysninger i undersøkelsesordningen for øvrig følger personopplysningslovens og personvernforordningens bestemmelser, for eksempel om personopplysningssikkerhet mv. For det tilfellet at undersøkelsesordningen skulle motta en innsynsbegjæring etter personvernforordningen i opplysninger som er mottatt fra politiet, legger Kripos til grunn at undersøkelsesordningen anvender unntaket for innsyn i opplysninger det er påkrevd å hemmeligholde av hensyn til forebygging, etterforskning, avsløring og rettslig forfølgning av straffbare handlinger i personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav b for eventuelle opplysninger som er taushetsbelagt etter politiregisterloven § 23 annet ledd. Ved tvil om det kan gis innsyn i opplysninger mottatt fra politiet bør det legges opp til at avgiver av opplysningene i politiet må kontaktes.

Øvrige forhold

Innsyn

Kripos foreslår at det inntas en egen bestemmelse som begrenser innsynsretten for opplysninger som er utlevert fra politiet, lik forslaget til lov om statens kommisjon for partnerdrap § 10. Kripos anser at de samme hensyn gjør seg gjeldende også ved utlevering av straffesaksdokumenter til Helsetilsynets undersøkelsesordning. Den registrerte bør ikke gis videre innsynsrett ved at opplysningene er overlevert til kommisjonen, sammenlignet med den innsynsretten som ellers gjelder for opplysningene når disse behandles av politiet. Krav om innsyn i opplysninger utlevert kommisjonen fra politiet bør heller fremmes for aktuelt politidistrikt/særorgan for avgjørelse der. Dette er den eneste formålstjenlige løsning, idet kunnskap og kompetanse for vurdering av et slikt krav uansett vil ligge hos politiet, og fordi det sikrer politiets mulighet til å ivareta sitt behandlingsansvar for opplysningene.

Utlevering til forskning og andre formål

Spørsmålet om utlevering av opplysninger til forskning og andre formål er ikke drøftet av departementet i høringsnotatet. Kripos mener lovforslaget burde inneholde en egen bestemmelse som klargjør om opplysninger som kommisjonen behandler skal kunne brukes videre til forskningsformål eller andre formål, og eventuelt på hvilke vilkår.

Tilgangsbegrensning og sletting

Det bør inntas regler om sletting og tilgangsbegrensning til opplysninger som Helsetilsynets undersøkelsesordning behandler.

Begrepsbruk i lovteksten

Kripos stiller spørsmål ved lovtekstens bruk av *Statens helsetilsyn*. Begrepet anvendes i samtlige paragrafer foruten § 1 og § 14. Vi mener det fremstår mer hensiktsmessig å formulere lovteksten slik at den gjelder undersøkelsesordningen som sådan, uavhengig av den organisatoriske plassering. Et slikt begrepsvalg vil kunne bidra til at ordningen

fremstår mer objektiv og det vil være mulig i fremtiden å flytte den organisatorisk, og endatil gjøre den helt uavhengig, uten en lovendring.

Forholdet til den foreslåtte kommisjon for partnerdrap

I vår høring til partnerdrapskommisjonen anførte vi at kommisjonens mandat burde utvides til også å omfatte lovbrudd med dødsfølge i nære relasjoner. Drap i nære relasjoner er et alvorlig og tilsynelatende økende problem. Motivasjon og årsaksforklaringer er ofte like eller lignende for drap på partner og andre som er i nær relasjon, og noen ganger drepes både partner og barn. Det vil da neppe være hensiktsmessig at drap på partner undersøkes separat. Og selv der det ikke er en slik sammenheng vil antagelig ofte vurderinger knyttet til systemsvikt, som manglende oppfølging fra offentlige myndigheter, være tilsvarende. Antallet drap i Norge er relativt lite og det kan også tale for å samle undersøkelser av denne type saker i en kommisjon. Hertil kommer at saksområdet for "barne-kommisjonen" er svært vidt og kommisjonen vil således ikke ha de samme muligheter for å bygge kompetanse på drapssaker som partnerdrapskommisjonen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I høringens pkt. 9 tredje avsnitt fremgår at kostnadene knyttet til politiets meldeplikt er usikre og vil kunne avhenge av hvordan meldeplikten utformes.

Det antas at utgiftene primært vil knytte seg til personell for gjennomgang av sak og vurdering av om vilkårene for melding er til stede. Både lovens ordlyd og høringsnotatet legger opp til en betydelig meldeplikt som krever konkrete vurderinger, jf. våre kommentarer under § 6.

Utover dette er det vanskelig å angi konsekvenser mer presist før det nærmere omfanget av rapportering, og eventuelle frister, er avklart.

Med hilsen

Ketil Haukaas

assisterende sjef Kripas

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.